Metodbok

Projekt Nordost

finsam
GÖTEBORG

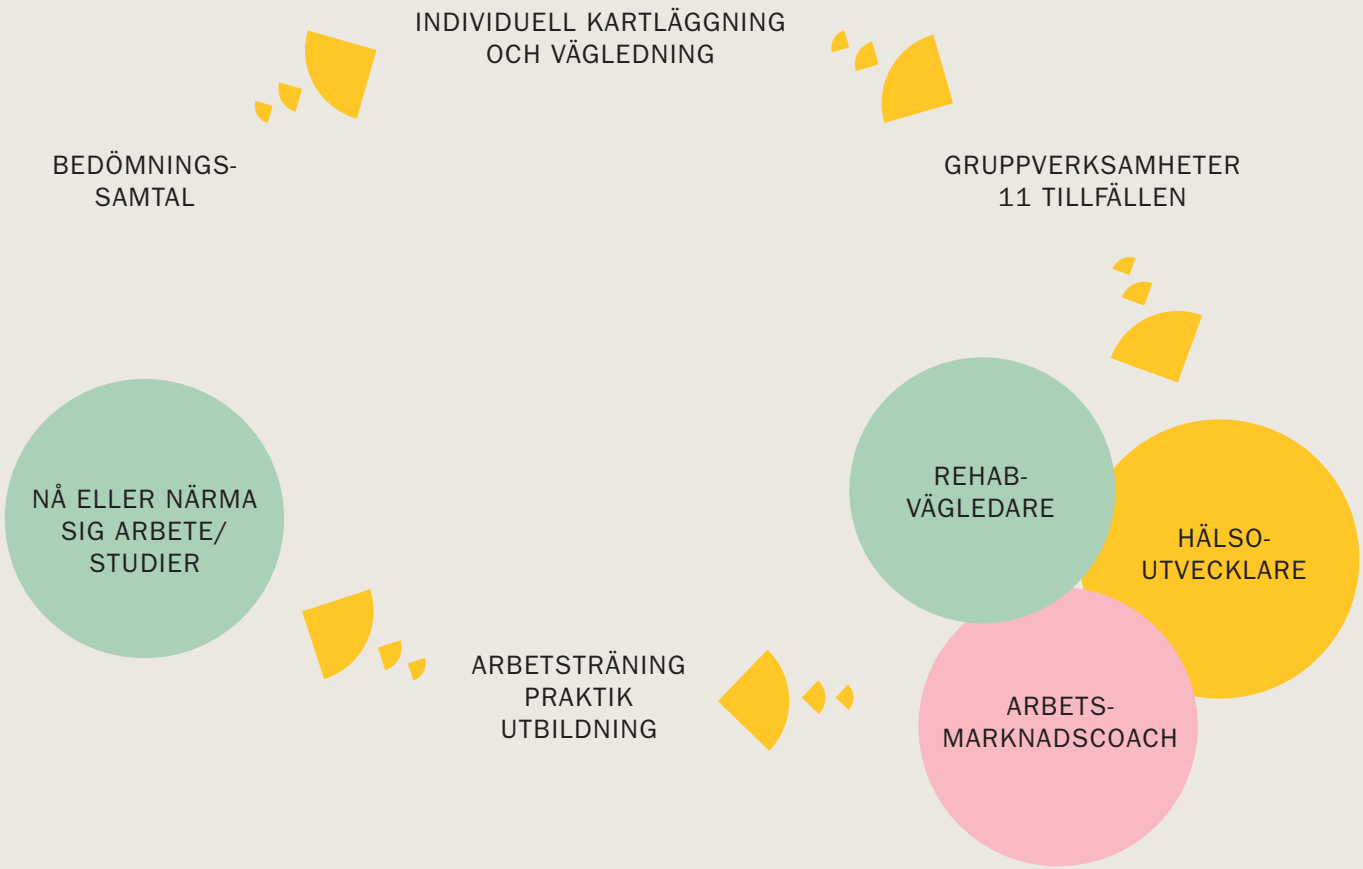
INDIVIDUELL KARTLÄGGNING
OCH VÄGLEDNING
BEDÖMNINGS-
SAMTAL
GRUPPVERKSAMHETER
11 TILLFÄLLEN
REHAB-
VÄGLEDARE
HÄLSO-
UTVECKLARE
ARBETS-
MARKNADSCOACH
ARBETSTRÄNING
PRAKTIK
UTBILDNING
NÅ ELLER NÄRMA
SIG ARBETE/
STUDIER

Inledning

Den här metodboken är skriven som stöd för personal som i sitt yrke möter utrikesfödda kvinnor i deras väg till studier eller arbete. Fokus ligger på framgångsrika metoder för att stötta målgruppen som vi har identifierat men det finns även forskning som bekräftar våra iakttagelser.

Under tre års tid har vi mött utrikesfödda kvinnor i ESF-projektet Nordost. Valet av att satsa på denna målgrupp har sin förklaring i att denna grupp står allra längst ifrån arbetsmarknaden och från samhället i stort. De fyra myndigheterna i Finsam; Göteborgs Stad, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Västra Götalandsregionen samverkar i detta projekt runt målgruppen.

Under arbetets gång har det varit många utmaningar men också många glada stunder när vi tillsammans med kvinnorna har tagit steg mot självständighet, ökad egenmakt och mötet med arbetslivet.

Projektet har bestått av tre olika yrkesroller som deltagaren fått möta som beskrivs närmare nedan. Gemensamma metoder för all personal i projektet har varit motiverande samtal och individnära stöd till kvinnorna och i mötet med arbetsgivare, vården och andra myndigheter.

Personalen i Projekt Nordost

Rehabvägledarnas metoder

Rehabvägledarna har haft ansvaret för att ta emot och inleda deltagandet för kvinnorna. Remittenterna, från de fyra myndigheterna, har skickat en intresseanmälan och har då tillsammans med deltagaren bjudits till ett bedömningssamtal. Här har en viktig metod varit att utforska deltagarens egen motivation till arbete. Detta är avgörande för hur framgångsrik den arbetslivsinriktade rehabiliteringen ska bli. Inte sällan finns krav från remittenterna på deltagande för rätt till offentlig försörjning så denna viktiga inledning är inte helt oproblematisk.

När det bedömts att deltagaren kan starta i projektet så gör vi tillsammans en kartläggning av kvinnans livssituation med fokus på tidigare erfarenheter, önskemål framåt, resurser och stödbehov. Resultatet av kartläggningen ligger till grund för det fortsatta arbetet. Vi utforskar även lite om familjesituation och vi frågar samtliga om hot och våld då en betydande andel av de kvinnor vi mött har sådana erfarenheter. Vi har sett att det påverkar möjligheterna till stegförflyttning mot målet arbete/studier avsevärt.
Efter kartläggning följer vägledningsarbetet. Det arbetet kan pågå under hela deltagarperioden eller endast kort period. Vi utgår alltid från den enskildes situation och önskemål inom ramen för uppdraget. Vägledningsarbete kan innehålla olika insatser och genomsyras av motiverande samtal. Vi stöttar i vårdkontakter vid behov och kan även närvara på läkarbesök via SIP eller bara som stöd till kvinnan.

Vi hjälper till att söka boendestöd, budgetrådgivning, göra studiebesök hos samhällsnyttiga funktioner tex bibliotek eller språkcaféer. Vi arbetar aktivt med material där deltagaren listar sina egenskaper, kunskaper, drivkrafter till arbete etc. Syftet är att stärka självkänslan och synliggöra alla resurser som finns. Resultatet utgör en bra grund till ansökningshandlingar också vilka vi även hjälper till att skriva. Dessa övningar ger positiva effekter även hos deltagarna då de får syn på sina kompetenser och verkligen fokuserar på sig själva. Det ger ökad egenmakt och ökat självförtroende vilket i sin tur ökar möjligheterna att ta steg mot arbetsmarknaden.

I vägledningen fokuserar vi på att utgå från deltagarens egna preferenser och önskemål. Deltagaren kör och vi sitter med som passagerare. Vi har ofta fått bevittna känslosamma reaktioner när deltagarna, efter en del motstånd då de inte haft möjlighet att utforska sina egna önskemål av olika skäl, inser att de nu innehar huvudrollen. Häftigt att få vara med på dessa resor!

Individens stegförflyttningar - **Nordost**

MÅLGRUPP
Utrikesfödda kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden

REKRYTERING TILL PROJEKTET
Arbetsförmedlingen
Försäkringskassan
Socialtjänst
Hälso- och sjukvård
Ideell sektor

BEDÖMNINGSSAMTAL

MYNDIGHETSÖVERGRIPANDE TEAM

STÖD AV REHABVÄGLEDARE

SAMTAL OM HÄLSOSTÖD

KARTLÄGGNING

MOTIVERANDE SAMTAL

VÄGLEDNING

ARBETSPLAN

STÖD AV ARBETSMARKNADSCOACH MOT PRAKTIK/ ARBETSTRÄNING

HÄLSOFRÄMJANDE AKTIVITETER / STÖD AV HÄLSOCOACH (utifrån behov)

GRUPPAKTIVITETER
Tre återträffar

ÅTERKOPPLING TILL ARBETSPLANEN

Stegflyttning mot arbetsmarknaden

Studier

Arbete

LEAN/SUPPORTED EMPLYMENT/IPS/MOTIVERANDE INTERVJU
Hela processen omfattas av ett kontinuerligt motivationsarbete för individen

Projektledare - Hälsoutvecklare - Arbetsmarknadscoacher - Rehabvägledare - Handläggare Försäkringskassan - Socialsekreterare - Coach Kompetenscenter

Arbetsmarknadscoachernas metoder

När deltagaren uttrycker vilja att ta steget mot att träffa Arbetsmarknadscoach så initierar vi kontakt med ett trepartsmöte där vi tillsammans med kvinnan delger vad som gjorts hittills och hennes önskemål och behov i denna del av verksamheten.

Arbetsmarknadscoacherna samtalar med deltagarna om deras intresseområden och önskemål kring arbetsplatser för arbetsträning. Vi gör överenskommelse med deltagarna om att dela upp arbetsuppgifterna kring att kontakta arbetsgivare så långt det är möjligt. Kvinnorna uppmuntras att själva ringa eller besöka arbetsplatser för att fråga om arbetsträning. Arbetsmarknadscoacherna söker arbetsgivare utifrån deltagarnas egna preferenser. I vissa fall finns upparbetade kontakter med arbetsgivare och i andra fall söker vi upp arbetsgivare via internet då vi söker upp företag enligt önskemålen. Coacherna stöttar varandra med tips och idéer gällande arbetsplatser.

När coacherna får kontakt med en arbetsgivare som visar intresse för att ta emot en deltagare så bokas alltid ett förutsättningslöst studiebesök först. Där kan både deltagare och arbetsgivare ställa frågor och ge information som sedan ligger till grund för beslut kring arbetsträning.

Vi använder ett dokument/överenskommelse kring hur arbetsträningen ska ske och detta fyller vi i tillsammans på plats. Då planeras arbetstider, arbetsuppgifter, arbetsträningens längd samt eventuella anpassningsbehov hos deltagaren. Vid behov kan coachen vara med ute på arbetsplatsen de första dagarna på arbetsträningen.

Under arbetsträningen finns coachen som stöd för deltagare och arbetsgivare och vi bokar regelbundna tider för uppföljning av arbetsträningen. Ett viktigt syfte med arbetsträning är att deltagaren ska få insyn i valt yrke, pröva sin arbetsförmåga och skapa kontakter samt få rutiner och på så sätt öka sin etablering på arbetsmarknaden.

Oftast inleds arbetsträning i låg omfattning med förhoppning om successiv utökning av arbetstiden. Förhoppningsvis kan deltagaren vilja gå en utbildning i valt yrke för att öka sina chanser till anställning. Coacherna finns med som stöd i eventuell kontakt med Arbetsförmedlingen också då en del personer kan ha rätt till anställningsstöd etc. Ett viktigt syfte med arbetsträning är att deltagaren ska få en referens/intyg på fullgjord arbetsträning vilket är en viktig faktor vid arbetssökande när det blir aktuellt.

Hälsoutvecklarnas metoder

Hälsoutvecklarna som arbetar i projekt nordost har ett tydligt arbetslivsinriktat fokus med den gemensamma målsättningen att inspirera, stärka och motivera deltagaren att arbeta med sin hälsa genom att bibehålla/påverka sunda levnadsvanor och komma igång med hälsofrämjande aktiviteter.

Aktiviteter kan till exempel bestå av att hitta strategier för att hantera stress och psykisk ohälsa, föreläsningar, kurser, studiebesök, läkarbesök, fysioterapeutbesök, psykologkontakt. Hälsoutvecklarna planerar och genomför fysisk aktivitet på befintliga hälsofrämjande arenor som tex kommunala och privata gymanläggningar, hälsolots och Hälsotek. Vi ser effekten av hälsoarbetet när vi träffar på kvinnor som fortsätter sin träning på befintliga arenor samtidigt som de är ute i arbetsträning eller studerar.

När deltagaren uttrycker en vilja att arbeta med sin hälsa, inleder vi med ett gemensamt möte med deltagaren, hälsoutvecklaren och rehabvägledaren eller arbetsmarknadscoachen. Mötet syftar till att tydliggöra sammanhang, syfte med insatsen, mål och informera om vinsterna med att arbeta med sin hälsa.

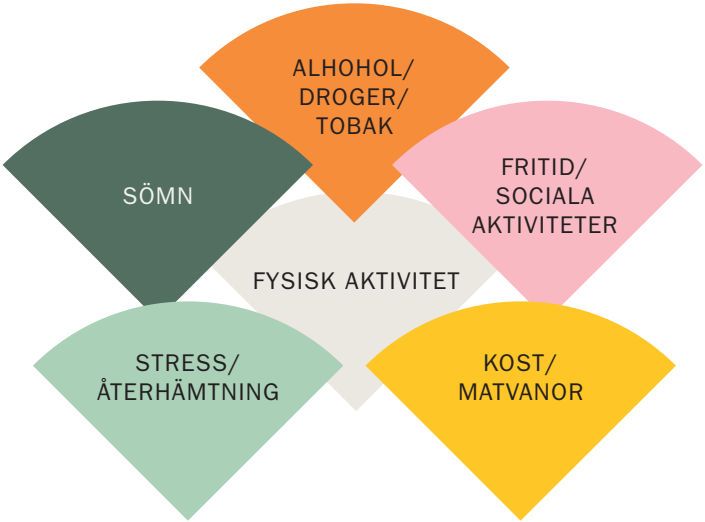

Vi använder ovanstående bild med inspiration från MI på det första mötet.

Hälsoutvecklaren träffar deltagaren för ett första hälsosamtal som leder till en individuell anpassad aktivitetsplanering som rehabvägledaren och arbetsmarknadscoachen får ta del av.

Hälsoarbetet utgår från deltagarens förutsättningar, behov och intresse samt erbjuder rådgivande motiverande hälsosamtal och lotsar/följer med deltagaren till befintliga aktiviteter som finns att tillgå i närområdet.

Hälsoutvecklare och deltagare synliggör och tydliggör funktions- och aktivitetsförmågan. Genom att gå en promenad kan vi synliggöra både kondition, styrka och uthållighet hos deltagaren och därigenom tydliggöra vilken intensitetsnivå på aktivitet deltagaren befinner sig i. Vi arbetar med deltagarens egenmakt att deltagaren ska få känslan av att klara av uppsatta mål/delmål.

Hälsa i balans

ÅTERHÄMTNING BELASTNING

Hälsa kan variera från dag till dag

Vid olika tillfällen rör man sig mot de olika poolerna. Vad bidrar till att jag rör mig mot hälsopoolen?

OHÄLSA ◆◆◆

Parallella processer

Styrkan i projektets organisation med de tre rollerna är det stora utrymmet att möta varje deltagares individuella behov och önskemål. Vi har strävat efter att inte ha några väntetider alls mellan de olika rollerna utan när vi i samtalen med deltagarna kommit fram till att det är läge för insats av annan roll har vi utan dröjsmål kunnat erbjuda den insatsen. Detta är gynnsamt då motivation är en färskvara som kan förändras vid väntetider. Vi har, vid behov, kopplat in andra roller redan efter första besöket och flera deltagare har inte träffat alla rollerna då det inte varit aktuellt. Personalen har varit noga med att föra över relevant information om deltagaren och det arbete som redan gjorts då det är viktigt att deltagaren känner att hon är med i ett projekt och inte behöver börja om från början med information och önskemål etc.

Vi har lagt tid på att samverka via gemensamma ärendegenomgångar och individuella samtal mellan personal kring en deltagare.

En framgångsrik metod har varit att vi i våra samtal och möten med deltagaren visat att vi kommunicerar i personalgruppen kring den process deltagaren befinner sig i. Vi har fått flera kommentarer om hur tryggt och professionellt detta upplevs, till exempel så har Arbetsmarknadscoacher meddelat Hälsoutvecklare när vi hittat ett studiebesök inför ev arbetsträning. Då kan Hälsoutvecklaren ta upp ämnet i deras aktiviteter och komplettera med mer motiverande samtal samt bemöta ev farhågor som del tagaren kan ha. Detta är samverkan i sin bästa form!

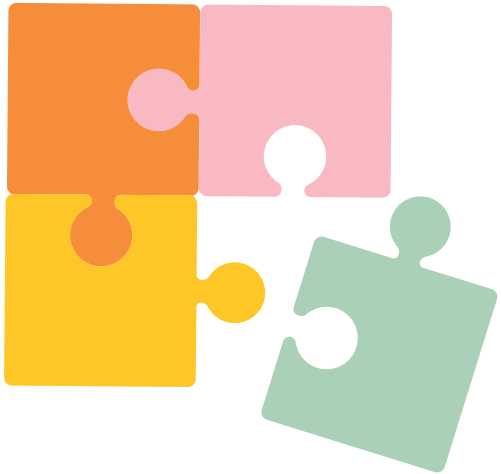

Gruppverksamheten

Ett obligatoriskt moment i projektverksamheten är gruppverksamhet med teoretiska teman såsom hälsa, demokrati, hot och våld, arbetsmarknaden, myndigheter mm sammanlagt åtta tillfällen. Vår metod har varit att skapa grupper med åtta st kvinnor för att det ska bli dynamik och samtidigt inte för många utan att alla kan bli sedda och lyssnade på.

Vi har från gruppstarten påtalat att vi alla i gruppverksamheten kommer med kunskaper som vi kan dela med oss av till varandra. Vi har alltid varit två personal och vi har förberett material till varje arbetspass. Alla teman har inletts med vårt syfte att ta upp just detta kopplat till kvinnornas väg mot arbete/studier samt för ökad egenmakt i det samhälle de lever i. Därefter har vi alltid inventerat kvinnornas egna kunskaper i ämnet. Diskussioner har uppmuntrats och vid flera tillfällen har vi fått reducera de moment vi haft förberedda till förmån för gruppens egna samtal.

Vi har sett det som viktigt att hålla oss till de teman vi planerat att lyfta vilket inte varit några problem. Alla arbetspass har avslutats med en öppen fråga till gruppen om hur de tänker att dagens tema kan hjälpa den närma sig målet. Innehållet i arbetspassen, som varit 2.5 timmar långa med två pauser, har varit varierande med korta filmer från Youtube, PowerPoint, diskussioner i smågrupper och genomgång i helgrupp och som sagt alltid inventering av egna kunskaper först.

Två taggade medarbetare som väntar på kvinnorna för Covid-anpassad gruppverksamhet utomhus!

FOTO: LO BIRGERSSON© VISUELL KOMMUNIKATION

Gruppverksamheten har varit mycket positiv och uppskattad och vi har försökt analysera varför det blev så bra. Flera deltagare har sagt att de inte förstått allt, ibland bara 30% av det som sagts. Det kan ju tyckas vara ett rejält misslyckande. Men vi har ändå fått till oss att gruppen gett så många positiva effekter i form av känsla av gemenskap med andra, känslan av hög legitimitet och att den relativt höga nivån givit känslor av respekt med höga förväntningar vilket lett till ökad motivation. Vi har fått ta emot flera farhågor inför gruppverksamheten på temat att man inte vill delta i vuxendagis etc. Dessa farhågor har försvunnit under grupptiden och förbytts till känslor av att få mer kontroll i och med kunskapshöjningen vilket ger ökad självkänsla, egenmakt med andra ord. På Finsams hemsida finns material från gruppverksamheten. Kvinnohälsa är ett samtalsämne som vi har belyst i andra gruppsammanhang genom att bjuda in en fysioterapeut som har pratat om fertilitet, menopaus, klimakteriet och saker som påverkar vårt mående som kvinna. Vi har berört ämnen som könsstympning våld i nära relationer. Vi märker att det är svåra ämnen att prata om för vissa deltagare samtidigt försöker vi normalisera och uppmuntrar till diskussion.

Språket

Den målgrupp vi vänt oss till är utrikesfödda. En stor del av de kvinnor vi mött har haft stora brister i det svenska språket. Det har ställt höga krav på personalen avseende anpassningar. Vår inställning har varit att inte sänka nivån på innehållet i verksamheten på grund av deltagarnas brister i svenskan utan att istället försöka överbrygga hindren.

I de individuella samtalen har vi använt oss av översättningsprogram i telefon eller laptop. I gruppverksamheten har vi uppmuntrat att deltagarna säger till om det är svårt att förstå och vi har då sökt översättning samt försökt förklara med andra ord, kroppsspråk mm.

Som en anpassning till deltagarnas kunskapsnivå i svenska startade vi den sista terminen i projektet en gruppverksamhet som fokuserade på språkutveckling med styrda samtalsteman i smågrupper, studiebesök med information på lätt svenska mm. Detta kombinerades med fysisk aktivitet vilket var mycket uppskattat av deltagarna. Vi har sett tydlig utveckling av språket hos många av kvinnorna under deltagandet i Projekt Nordost vilket bekräftas av dem själva samt deras remittenter!

Analys/resultat

Vår uppfattning är att vi har goda resultat för kvinnorna i projektet. De allra flesta har tagit viktiga steg på sin väg mot självständighet, arbete eller studier. Projekttiden har varit kort men vi är övertygade om att målen kommer att uppnås för de allra flesta av kvinnorna framöver.

Ett nyckelord i framgången är synliggörande av målgruppen till arbetsgivare och parterna inom Finsam. Även synliggörande av kvinnorna till dem själva genom vårt bemötande och genom de metoder vi använt oss av.

Personalen har drivits av optimism och att inget är omöjligt. Många deltagare lider av diffus odiagnostiserad ohälsa och haft det som argument för att inte kunna delta i gruppverksamhet eller andra insatser. Personalen har lyssnat in med respekt och uppmuntrat till att delta utifrån sina förutsättningar samt erbjudit anpassningar, filtar bakom ryggen, energipauser i gruppverksamheten, att säga till om en kort paus vid ångest etcetera.

Vid arbetsträning har vi arbetat med anpassningar och noga förberett samtal med arbetsgivare avseende vad deltagaren vill berätta om sina behov utan att utlämna sig själv.

Det har funnits tid i projektet för att i egen takt ta de steg som det varit möjligt att ta. Flexibilitet och verkligen utifrån den enskildes behov och förutsättningar. Detta tillsammans med våra olika roller som har kunnat kombineras på de sätt som passat utifrån person och utan hindrande väntetider har varit vinnande koncept.

Projekt Nordost

BAKGRUNDSVARIABLER FÖR DELTAGARNA VID START

- 93% hade försörjningsstöd
- 53% har haft offentlig försörjning i mer än 9 år
- 49% saknade grundskoleutbildning
- 45% var 50 år eller äldre

RESULTAT VID AVSLUT FÖR DELTAGARNA

- 159 deltagare har deltagit i projektet
- 90% av deltagarna upplever en förbättrad hälsostatus
- 75% av deltagarna upplever sig mer redo att börja arbeta/studera
- 75% upplever en ökad aktivitets- och funktionsförmåga
- Totalt 83 kvinnor (52%) gick vidare till arbete eller studier, fortsatt arbetslivsinriktad rehabilitering eller fortsatte inom förbundet.

DELTAGARNAS UPPLEVDA EFFEKTER

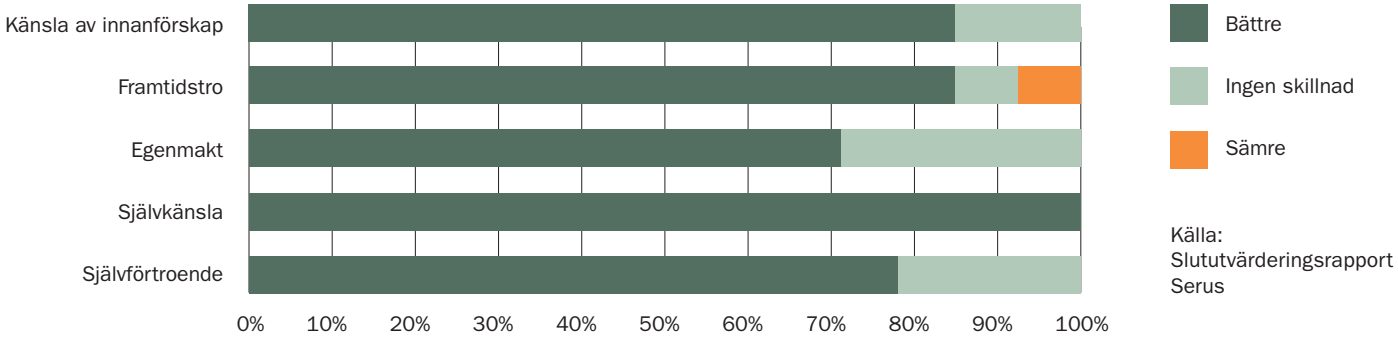

Källa: Slututvärderingsrapport Serus

ORD FRÅN TIDIGARE DELTAGARE

”Jag är en helt annan människa! Innan mådde jag dåligt, jag såg ingen framtid. Men nu är jag en helt annan person! Känner glädje, tänker på framtiden, har ett mål! [—] Till och med min son har märkt att jag mår bättre. Då vill man ännu mer! Det är inte som på arbetsförmedlingen. Här är det vad DU vill ha, vad passar DIG. Man känner sig inte tvungen. De tog mig som jag är. Det är det som gör att jag har mått bättre”

”Det är också bra att veta att om jag inte får plats så kommer de inte lämna mig. Man vet att man inte är själv. Det finns människor som vill och kan hjälpa”

”Det viktigaste är bemötandet. Det är jättebra. Om jag inte känner att jag är välkommen vill jag inte gå dit mer. Men här är det tvärt om jag vill gå dit. Jag känner mig jättevälkommen där”

”Jag har utvecklat mitt språk, fått nya vänner, blivit mer självständig genom kontakt med andra, bättre självförtroende, bättre hälsa. Viktig information om hälsa och vad jag ska göra när jag inte mår bra.”

”De kastar mig bara som en boll hit och dit. Tidigare var jag i en grupp som bara babblade, och jag tvungen att vara där, annars skulle jag inte få socialbidrag. Men nu, det är något annat! Allt jag frågar hjälper de mig med”

”Man får hjälp med att, att man kanske kan gå in på arbetsmarknaden. Och speciellt den hälsoutvecklare som jag har, den tycker jag är jättebra! De motiverar och hjälper. Motiverar att göra någonting!”

”Jag känner mig… att jag har avancerat så bra! Jag trivs mycket. Med grupp och allt. Jag mår bra! Jag kan fråga om allt! Så mycket bättre självförtroende. [—] Jag känner mig trygg och säker nu!”

”Ingen tvingar mig att göra något, men jag tror på mig själv. Om jag är på knä de säger, nej, res dig upp!”

”Jag känner mig… att jag har avancerat så bra! Jag trivs mycket. Med grupp och allt. Jag mår bra! Jag kan fråga om allt! Så mycket bättre självförtroende. [—] Jag känner mig trygg och säker nu!”

”Jag mår bättre. Jag var hela tiden trött. Bara sov, inte lust att göra någonting. Mådde väldigt psykiskt dåligt. Nu mycket bättre! [—] Innan hade jag inga mål, levde bara för idag. Nu har jag mål! Något att göra imorgon. Det är något som väntar mig nästa dag. Som jag vill göra! Innan hade jag ingenting.”

finsam
GÖTEBORG

Försäkringskassan

Göteborgs Stad

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

REGION VÄSTRA GÖTALAND

Göteborg 2022-06-15

Kontaktuppgifter:
info@finsam.goteborg.se
finsamgoteborg.se